

VECHI AȘEZĂRI OMENEȘTI ÎN ZONA ADJUD

Aurora Emilia Apostu

Ca o binecuvântare, pentru reîntregirea istoriei acestor meleaguri, ca o binemeritată cinste pentru readucerea aminte a trecutului acestor ținuturi, arheologia – domeniu vechi și cu tradiție, definită de Vasile Pârvan ca fiind „*știința pe care am cercetat-o și am iubit-o cu patimă*”, „*cultul pios al amintirii lăsate în resturi și ruine, cultul entuziast al geniului omenesc*” - aduce primele dovezi incontestabile de viață și trai, de cult și obicei cultural, de mod și stil de viață, în definitivarea apoi, a unei civilizații, a unei credințe a unui popor – a unei epoci – a unei limbi, a unor oameni ai zilelor noastre.

Aceste dovezi, scrise și nescrise, ce există și sunt de necontestat, aduse la lumină în urma unor cercetări îndelungate, de oameni pasionați de trecut, de specialiști și iubitori ai istoriei străvechi și vechi, dar și de oamenii locului, de adevărații purtători ai tradiției, de continuatorii istoriei - oamenii simpli, ocupă o parte din muzeul de specialitate, al acestui târg-oraș Adjud (astăzi municipiu), muzeu inaugurat în anul 1999, ca muzeu mixt. Se păstrează un număr destul de mare de dovezi: obiecte vechi și foarte vechi, tezaure monetare, obiecte de ceramică, cult, din os și piatră, din bronz și fier, din aur sau argint, cât și documente scrise.

Astfel, primele semnalări în această zonă, au fost date la iveală, în anul 1930, în localitatea **Domnești - Sat, punctul „Cetățuie”**, situat la mică distanță de albia Siretului, de către Emil Coliu, care descoperă

un vas pictat de formă antropomorfă, aparținând **culturii Cucuteni, faza A (neolitic)**, fiind una din noile descoperiri, la acea vreme, în domeniul ceramicii pictate din Moldova de Jos, descoperire publicată în „Milcovia” anului 1933; în anul 1972 descoperirile din zonă confirmă acest fapt.

Activitatea în domeniul cercetării arheologice s-a reluat în jurul anului 1956 și s-a intensificat în perioada ulterioară, ducând la noi descoperiri importante, pentru mai toate zonele Moldovei de sud-est.

Este semnalat **Pufeștiul**, prin cercetările efectuate de specialiști ai Institutului Arheologic din Iași, conduși de Marlena Florescu. Descoperirile făcute aici, aduc date noi asupra fazelor târzii ale **culturii Monteoru (epoca bronzului)**, aspecte publicate în volumele de specialitate.

Imediat după acestea, se cunosc descoperirile efectuate în localitățile **Lespezi, Homocea**, de către Ioan Mitrea, în așezarea prefeudală descoperită aici, în anul 1975, cât și cele din „**Dealul Bisericii**”, din **Lespezi**, apoi, cele de la **Adjudu-Vechi**, efectuate de Alexandru Artimon (1960-1961), de regretatul Anton Paragină (1979) și împreună, în anii următori.

Cercetările au fost efectuate în mai multe puncte, ducând la descoperirea unor obiecte aparținând **epocii bronzului**, a **culturii carpilelor (sec.II-III e.n.)**, cât și secolelor **VIII-IX** și **X-XI**, contribuind astfel la cunoașterea istoriei Adjudului – prefeudal, feudal și a celui medieval.

De la **Adjudu-Vechi**, provin un număr de aproximativ 50 de obiecte, din toate aceste perioade, predominând, după cum urmează:

din estul așezării: vase ceramice miniaturale și fragmente ceramice decorate, aparținând **epocii bronzului (cultura Monteoru)**, cu mai multe faze de locuire, apoi apar descoperirile efectuate în vatra satului Adjudu-Vechi, cât și cele mai multe rezultate în urma cercetărilor de suprafață: fragmente și piese de tipul amforelor, aparținând carpilelor, iar marea majoritate a acestora, - cele de tipul cuțitelor, cuielor, piroanelor,

pintenilor din fier, a oalelor, cănilor, vaselor-cupă ceramice, cataramе și mărgеle, creuzete și obiecte de cult, monede din argint, toate aparținând secolelor XVI-XVIII, descoperite în punctul „La Sondă” Cele mai multe dintre ele se află în Secția vizitabilă de arheologie și depozitul de istorie veche și medie ale Muzeului Vrancei din Focșani și sunt publicate într-un amplu volum de referință pentru cunoașterea trecutului de către acad. Mircea Petrescu-Dâmbovița și Eugenia Zaharia.

Cu descoperirile de la **Adjudu-Vechi** și pe baza celor mai multe dintre acestea s-a putut completa imaginea istorică a acestei zone, s-au adăugat noi date și s-a confirmat o perioadă sau o cultură, desfășurată pe întreg teritoriul Moldovei până în sudul acesteia, conducând implicit la completarea imaginii istorice a teritoriului de la confluența Trotușului cu Siretul, zona Adjudului.

În punctul „La Cetate”, din satul **Anghelești**, comuna **Ruginești** s-a pus în evidență **neoliticul**, de unde provin 2 piese întregi (un ciocan din piatră și o unealtă din silex), cât și multe fragmente ceramice neolitice.

În localitatea **Domnești-Sat**, comuna **Pufești**, a mai fost cercetat punctul „La Brazi”, identificându-se obiecte din cea de-a doua epocă a fierului (**La Tène**) cât și **carpice** (**secolele II - III e.n.**), pe baza ceramicii găsite și a obiectelor din fier și bronz.

Din **cultura Sântana de Mureș (sec. IV e.n.)**, după perioada marilor influențe romane și bizantine, dar și de influență bizantină, s-a descoperit la **Lespezi-Homocea**, în urma cercetărilor sistematice și arheologice de suprafață, de către Ioan Mitrea, un număr de vase ceramice, obiecte din os și monede din argint. Din **secolele VI-VII e.n. (cultura Ipotești-Cândești)**, există un număr important și semnificativ de piese, publicate în volumele de specialitate.

De la **Ruginești**, provin cuțite de plug din fier, un fragment de râșniță, un cazan din aramă, restaurate, aparținând **perioadei medii**, dar și unele fragmente ceramice **carpice**, aflate în prezent la Focșani, iar de

la **Sișcani**, fragmente ceramice și topoare din piatră, de pe malul Siretului, aparținând de asemenea **monteorenilor și carpilor**.

Piese întregi, bine restaurate și conservate provin și de la **Văleni**, comuna **Ruginеști**, - de tipul potirelor din bronz și alamă, din **secolele XVI-XVIII**, iar de la **Viișoara-Păunești** provine un fragment dintr-o măsuță de cult din **epoca bronzului**.

Toate aceste cercetări de teren, de suprafață (periegheze), completate de rezultatele unor sondaje și săpături arheologice sistematice și organizate în zonă, au dovedit existența unor urme clare de viață, foarte vechi și vechi de mii de ani înainte de Hristos, apoi, din perioadele **dacice și romane, carpice și feudale**, care într-o mai mică sau mai mare măsură, au putut contribui la refacerea istoriei și continuă să prezinte dovezile unor așezări mai vechi **secolelor XIV-XV**, de când s-au conturat târgurile din Moldova, situate pe drumul Siretului și au ajutat la identificarea vetrei vechi a orașului Adjud.

Pentru zona Adjudului (**Burcioaia, Sișcani, Adjudu-Vechi**), cercetările s-au efectuat între anii 1960-1961 și 1977-1979, în mai multe puncte din oraș: „**Movile**”, „**strada Islazului**”, în grădina unui locuitor etc., astfel încât, numărul mare de obiecte descoperite, - în zona de est a localității, pe malul Siretului, în locuințele – bordei cercetate, - de **secol XIV**, în groapa de **secol XV**, în cele 10 morminte aparținând cimitirului – necropolă al vechiului târg al Adjudului, au putut dovedi analogiile cu alte necropole medievale, de pe teritoriul Moldovei, ce confirmă rezultatele mult așteptate pentru cunoașterea istoriei vechilor orașe moldovene (Suceava, Baia, Neamț etc.).

Smulse pământului și salvate de apăsarea grea a uitării, deși venite din negura timpului, aceste mărturii răspund, pe de o parte, obsedantei sete de cunoaștere, pe de alta, unei datorii pe care fiecare generație o simte: aceea de a transmite viitorului ideea responsabilității față de trecut, de rescriere a lui în deplină concordanță cu optica și gradul ei de cunoaștere și înțelegere